

...În edituri brașovene

**Mihaela Malea Stroe, *Poemele ființei și ale semnelor*,
Brașov, Editura Kron-Art, 2012, 152 pag.**

Inspirația religioasă este o constantă în istoria poeziei românești, cu excepția perioadei comuniste (deși chiar și în această „eră” au fost poeți care s-au „adăpat” la cele sfinte), în ciuda prezenței a doar două capodopere, susține criticul Ion Negoitescu: *Fecioara Maria* de Dimitrie Bolintineanu și *Rugăciune* de Mihai Eminescu. Și totuși, poezie religioasă a existat la noi, începând din perioada daco-romană, cu acel *Te Deum laudamus* de Niceta de Ramesiana din secolul al IV-lea, continuând cu Ioan Cassian, cu Dionisie Exiguul, ulterior cu Varlaam și a sa *Cazanie*, cu *Psaltirea* lui Dosoftei, trecând prin poezii pașoptiști (printre ei, Andrei Mureșanu) și cei interbelici, Arghezi și Blaga și până la Doinaș, Ioan Alexandru și Daniel Turcea. Nu putem să-i omitem aici pe valoroșii poeți de inspirație creștină Nichifor Crainic și Vasile Voiculescu și mai sunt de amintit poezii Gulagului românesc, creștini „mărturisitori ai Mântuitorului nostru” Isus Hristos, Radu Gyr, Sandu Tudor sau Valeriu Anania și mulți alții.

Din câte s-a putut observa, ar fi două direcții în cadrul acestei poezii: o poezie religioasă clară, evidentă, cu trimitere la învățătura creștină și biblică și o poezie religioasă intrinsecă, în care prezența sacralului derivă dintr-o *weltanschauung* creștină.

Prin cel de-al șaselea volum al Mihaelei Malea Stroe, *Poemele ființei și ale semnelor*, tipărit în 2012, în condiții grafice excelente și cu ilustrațiile și coperta de excepție semnate de pictorul neo-surrealist Gabriel Stan (57 de desene și mici picturi ilustrând magistral cele 33 de poeme ale autoarei), aș spune că se încadrează în ambele direcții, atât în poezia cu trimitere la *Biblie*, în special la *Noul Testament*, Golgota (*Din ce Golgotă izvorăște, urcând spre vămi, râul Isar*, aici avem și o aluzie fină la volumul poetului româno-american Theodor Damian, *Semnul lui Isar*, sau în alt loc *Să urcăm împreună Golgota zilei*), nașterea, suferințele și răstignirea lui Iisus, Duhul cel ceresc, Iordana (acesta este pomenit într-un frumos poem dedicat Brașovului și Muntelui său emblematic, Tâmpa, „Poem sub ceruri deschide”), Taborul și altele, cât și prin viziunea creștină asupra omului și umanității, respectiv iubirea, mântuirea, speranța, cre-

dința, Purgatoriul, Paradisul. De asemenea, prin titlu, se poate face trimitere și la poezia lui Nichita Stănescu, nu numai cea din *Noduri și semne*, ori la cărțile filosofului Constantin Noica și în special la *Devenirea întru ființă*, dar și la multe altele, iar prin numărul poemelor, cifra magică 33, se aduce aminte de vârsta la care a murit Iisus Hristos...

Consider că ideea centrală a volumului este, printre alte idei și mari teme poetice precum moartea, iubirea, visul, singurătatea, calvarul ființei umane, tratate excelent și ele în carte, „iubirea mântuită”, admirabil prezentată în *Poem la țărnam de mare*: „Ce noapte-n valuri, netihnită,/ Va fi iubire mântuită?... Dă-mi timp liturgic să iubesc/ În tine duhul cel ceresc”.

Dar poate că originalitatea Mihaelei Malea Stroe constă în îmbinarea mirobolantă a poeziei de inspirație religioasă în cele două ipostaze/drumuri/direcții ale sale cu lirica de dragoste mai altfel decât în linia „ilustrelor sale înaintașe autohtone în ale poeziei de dragoste”, după cum spunea actorul-teolog Răzvan Ionescu, respectiv Magda Isanos, Ana Blandiana și Ileana Mălăncioiu, iar acest semn distinct este chiar dragostea mântuită, dragostea încredințată Domnului nostru, dar și iubirea împărtășită Lui, ca într-o poezie de final, *Poem închinat sufletului-pereche*, în care eul poetizant se încredințează Cuvântului lui Dumnezeu și întreitei ființe a lui Dumnezeu: „Ție, îndureratul meu,/ Mă încredințez, acum, de bună voie,/ Precum/ Întâiul creștin îndrețințat-s-a/ Cuvântului din Testamentul Nou,/ Încredințat-s-a întreitei ființe/ A lui Dumnezeu”.

Desigur, dragostea mântuită necesită sacrificii pe măsură și unul dintre acestea este singurătatea, idee, mare temă poetică, prezentă chiar în ultimul poem al volumului Mihaelei Malea Stroe, *Poem despre rana făcătoare de minuni*, unde dincolo de dăruirea unui nume de către iubitul Dumnezeu *alter-ego*-ului autoarei, de fapt un nou botez al eului poetic, dar și de o altă treime ilustrată prin emblematico-semnificativele verbe *a fi*, *a iubi* și *a vedea*, se instalează singurătatea proprie: *Mai dă-mi un nume, iubite, când vine/ Clipea însingurării de sine...* Finalul este emblematic, eul poetico-poetizant se roagă de Dumnezeu să-l ierte, să-l iubească, dar să i se și arate, totodată, ca o epifanie, aducându-i aminte cum din „firava, mărunta, neînsemnata scoică, cuviincioasă, smerită și cuminte”, naște mărgăritar.

**Mircea Brenciu, *Dialoguri cardinale*,
Brașov, Editura Societății Ziariștilor și Oamenilor de
Cultură „Cincinat Pavelescu”, 2012-2013, 192 pag.**

Noul volum al scriitorului brașovean Mircea Brenciu, intitulat *Dialoguri cardinale* este mult mai complex și mai special, mai cardinal, aș spune, prin cele patru nu puncte cardinale, ci domenii culturale abordate, nefiind o simplă carte de convorbiri. Aceasta conține un dialog de tip cultural-artistic despre creație și arte plastice cu sculptorul, decoratorul și publicistul Camilian Demetrescu, singurul român care a împodobit cu operele sale de artă plastică Vaticanul, opozant al regimului comunist din România, vremelnice biruitor, și exilat în Italia, un dialog pe teme economice, financiare, cu economistul și jurnalistul Ilie Șerbănescu (care este sarcastic și chiar vespasianic, declarând că guvernele României mai au doar puterea de „a muta closetele de pe stânga pe dreapta și invers”!), un al treilea dialog pe idei, teme militaro-strategice, cu gen. (r.) Mircea Chelaru (care, în plus, își comentează ultima carte ortegay-gassetiană *România – disoluția sau soluția difractivă*, coroborată cu semnificația creștină (crucea) a celor patru puncte și interviuri cardinale, totul împletit cu destinul României postdecembriste. În a doua parte a volumului, Mircea Brenciu a inserat și un interesant *Mic tratat de difractologie*, care ar putea fi foarte bine extins și publicat separat ca o lucrare eseistică de sine stătătoare, pornind de la fizică, fizică optică, prin cunoscuta „difracție în X”, ajungând la explicații din mistică ebraică a Zoharului, de fizică social-istorică și implicații politice și strategice. De asemenea, cartea conține opiniile subsemnatului, ale universitarului brașovean Virgil Borcan și ale poetului brașovean Mircea Doreanu privind metafora sau fenomenologia difractivă. De fapt, cartea lui Mircea Brenciu este mai mult decât una de dialoguri, de convorbiri, cât un eseu despre disoluție și mai ales despre implicațiile multiple ale termenului de difracție, aici fiind esența lucrării sale.

**Alexander Bibac, *Indochina – mon amour*,
Brașov, Editura Kron-Art, 2012, 206 pag.**

Este a doua carte de călătorii a fostului actor româno-suedez Mircea Bibac (născut la Brașov în 1946), care semnează ca scriitor cu numele de Alexander Bibac, după volumul *De la Gange la... Machu Picchu*, un jurnal sentimental de călătorie, apărut în 2010. *Indochina – mon amour* este tot un jurnal sentimental de călătorie, iar țările parcurse sunt Cambodgia (autorul scrie Cambodgia), India și Vietnamul. Indochina este, după cum se știe, un termen compus, de origine franceză (de unde și titlul cărții), sugerând expansiunea colonială a Franței între India și China. Totuși, India nu face parte din Indochina, aceasta fiind compusă, într-o primă fază, din Cambodgia, Laos, Vietnam, la care s-au adăugat Thailanda, Malaezia peninsulară, Myanmar (ex-Birmania) și chiar Singapore, chiar dacă Johor-Singapore Causewyz nu este luată în considerare. Într-un cuvânt înainte către cetitori, autorul susține că Peninsula Indochina a exercitat asupra lui o atracție permanentă, neștiind mult timp pentru ce anume. Primele călătorii le-a făcut în Thailanda, Alexander Bibac fiind luat de „valul actual și astăzi, al hoardelor de turiști care fără încetare străbat mii de km spre locul în care se simt bine”. Pentru Bibac, era un tărâm exotic, aproape pustiu, departe de Europa, „unde la capătul lumii”, iar el a vizitat India, deoarece impactul culturii indiene și mai ales al buddhismului au influențat puternic Indochina, astfel încât, Thailanda, despre care a scris în alt volum, a fost înlocuită cu țara lui Kalidasa, Tagore și Gandhi. Cartea bibaciană este mai mult un roman, decât un jurnal de călătorie, cu autorul însuși pe post de personaj principal care le știe pe toate și dialoghează cu toți, precum și cu personaje secundare care nu se prea țin minte, gen stewardesa unui avion, niște cambodgieni, indieni și vietnamezi anonimi. Venind din Occident, din Suedia și fiind și român, autorele este cam arogant, are o atitudine superioară, mai ales față de „boborul” rus, justificată pe timpul URSS, întrebându-se de unde au avut rușii, văzuți ca „butucănoși și semi-sălbatici”, atâția bani ca să viziteze India. La rândul lor, rușii, dacă ar fi malițioși, ar putea să se întrebe de unde a avut Al. Bibac atâția țechini pentru a vizita *Indochina – mon amour*?